

4. Vyhodnocení zajištění vybraných služeb v obcích

Během zpracování podkladových dat a vyhodnocení jednotlivých složek vybavenosti obcí byly identifikovány nedostatky nebo naopak přebytky ve vybavenosti. V těchto případech se proto hlavně u venkovských obcí nabízí optimalizace služeb, která bude ekonomicky výhodnější a může zajistit také jejich vyšší kvalitu.

4.1 Školství

Problematika školství je v analytické části studie podrobně hodnocena v kapitole 7.1. Z hlediska naplněnosti mateřských škol je naplněnost na úrovni cca 90 procent, nicméně se jedná o údaj za celé území kraje. Mateřské školy na venkově mají s naplněním kapacity často problém, jinak je tomu ale ve velkých sídlech a v jejich zázemí.

Obce vykazující velký nárůst obyvatel z důvodu nové výstavby (např. Bystrovany, Hlušovice, Mostkovice) nejsou pro potřeby většinou původně městského obyvatelstva dostatečně vybaveny. Obvyklá je tedy dojíždka do mateřských škol v místě práce rodičů.

Rozmístění mateřských škol lze považovat za rovnoměrné, kapacita je ale v současné době nedostatečná ve velkých sídlech a také v obcích s rostoucím počtem obyvatel. Zde by proto bylo vhodné kapacitu rozšířit, ať už prostřednictvím státních či soukromých zřizovatelů.

U základních škol je jejich rozmístění s ohledem na rozmístění obyvatel v kraji rovnoměrné, jinak je to však z hlediska jejich naplněnosti. V kraji jsou hned 4 základní školy s naplněností pod 25 % své kapacity (Černá Voda, Rohle, Huzová a Olšovec), přitom více než třetina z celkového počtu škol nedosahuje ani 50% naplněnosti.

Zde se proto nabízí optimalizace počtu základních škol, hlavně v případě jejich dostupnosti v okolních obcích. Podobně jako u mateřských škol se i zde jedná hlavně o venkovské obce. Problémem je ale dojíždka žáků prvního stupně na větší vzdálenosti nejen z hlediska jejich samostatnosti, ale i z důvodu dostupnosti linek hromadné dopravy.

Střední školy v kraji jsou lokalizovány v největších sídlech nebo případně v místech s tradiční vazbou na odvětví. Jejich naplněnost je na dvou třetinách z celkové kapacity. Méně studentů mají technické obory, ale nedostatek studentů je patrný i na gymnáziích. Snížení počtu středních škol zúží výběr dalšího uplatnění studentů, zde je proto vhodnější cesta snížení kapacity škol jako takových, nikoliv jejich rušení.

Problematika školství v kraji by si zasloužila samostatné zhodnocení a návrh na optimalizaci by měl vzejít po zpracování úplných podkladových dat, např. informací o spádovosti základních škol.

4.2 Sociální služby

V analytické části studie je problematika sociálních služeb rozvedena v kapitole 7.2. Vzhledem k postupnému stárnutí obyvatelstva v kraji lze v budoucnosti očekávat stále větší poptávku seniorů po umístění v domovech pro seniory nebo v domech s pečovatelskou službou. V současné době jsou tato zařízení rozmístěna ve velkých sídlech a jejich okolí. Kapacita těchto zařízení je v současné době ve srovnání s počtem seniorů nedostatečná, každý senior ale není v situaci, kdy lůžko v domově pro seniory nebo v domě s pečovatelskou službou potřebuje.

V současné době probíhá dostavba nové části domova pro seniory v Olomouci – Chválkovicích, v kraji také vznikají soukromá zařízení tohoto typu. Do budoucna bude jistě vhodné, aby tento trend pokračoval. Rostoucí nabídka míst v zařízeních tohoto typu by měla kopírovat rostoucí počet seniorů v kraji.

4.3 Zdravotnictví

Dostupnost zdravotnických zařízení je dlouhodobě potřebná a v mnoha případech velmi zásadní. Z hlediska hromadných zdravotnických zařízení lze jejich rozmístění považovat za vhodné a z pohledu rozmístění obyvatelstva i za pochopitelné. Specializovaná pracoviště jsou umístěna v největších sídlech kraje, pouze v ORP Mohelnice, Litovel, Uničov a Konice nenajdeme žádnou nemocnici. Na hromadná zdravotnická zařízení navazují individuální zdravotnická zařízení lékařů s různým zaměřením. Jejich rozmístění v kraji je rovnoměrné, umístěny jsou v obcích s vyšším počtem obyvatel. Okolní obce k nim pak přirozeně spádují. Menší dostupnost zdravotnické péče je v ORP Šternberk, Mohelnice a Jeseník. Dojezdová vzdálenost do obcí se zdravotnickým zařízením, ale není nijak dramatická.

Střediska záchranné služby jsou umístěna tak, aby byla zajištěna co nejrychlejší dojezdová doba k pacientovi. Z provedené analýzy (mapa 7.3.4) lze jejich rozmístění považovat za účelné, většina území kraje je dostupná do 20 minut. Není proto třeba žádných změn. Okrajové části kraje je možné obslužit ve spolupráci se sousedními kraji, případně státy (Polsko). Zde se nabízí varianta příhraniční spolupráce všech složek integrovaného záchranného systému.

4.4 Veřejná hromadná doprava

V rámci kraje je převážná většina obcí obsluhována linkami autobusové dopravy. Pouze tři obce obsluhovány nejsou, ty však leží na trasách železničních spojů. Problematika veřejné hromadné dopravy je zpracována v kapitole 6.3, respektive v mapových vyhodnoceních 6.3.1 a 6.3.2. Rozmístění zastávek a hlavních uzlů veřejné hromadné dopravy umožňuje obslužit obyvatelstvo celého kraje.

Četnost jednotlivých spojů je odvislá od množství cestujících osob, velikosti sídel, koncentrace velkých zaměstnavatelů či vzdělávacích institucí.

Na území kraje funguje Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje, který koordinuje veřejnou dopravu v kraji a snaží se ji postupně integrovat. Hlavním přínosem pro cestující je jeden jízdní doklad platný ve vlacích i autobusech. Postupná integrace linek do integrovaného dopravního systému probíhá i nadále, v lednu 2013 budou do systému zařazeny železniční tratě 271 (Prostějov – Kostelec na Hané – Dzbel), 273 (Červenka – Senice na Hané – Prostějov) a 297 (Mikulovice – Ondřejovice – Zlaté Hory).

Integrace linek veřejné dopravy je podporována s cílem zatraktivnit veřejnou dopravu a přimět občany myslet ekonomicky a ekologicky, tedy dát přednost hromadnému cestování před individuální dopravou.

4.5 Maloobchod

Dostupnost maloobchodních prodejen lze dle kapitoly 7.4 analytické části studie hodnotit jako velmi dobrou. Když odhlédneme od maloobchodních prodejen ve větších sídlech, je prodejnou potravin vybavena téměř každá obec v kraji (celkem 89 %).

Potřeba zajištění základních potravin patří mezi nejzákladnější služby v rámci obce, nelze zde proto mluvit o optimalizaci. Rentabilita prodejen v malých obcích jistě není vysoká, ale každodenní dostupnost potravin je pro obec důležitá. V některých případech jsou klasické prodejny nahrazeny prodejny pojízdnými.

4.6 Pošty

Pobočkami pošty je v kraji vybavena polovina obcí, v případě ORP Jeseník, Uničov či Olomouc je pokrytí velmi intenzivní. Vzhledem k počtu obyvatel v obcích např. na Jesenicku lze do budoucna čekat snížení počtu otevřených poboček, což už také Česká pošta v minulosti avizovala. Důvodem je hlavně ekonomičtější provoz.

4.7 Kultura a sport

Možnosti kulturního a sportovního vyžití v obcích kraje lze hodnotit jako dostačující, kulturními i sportovními centry jsou největší sídla v kraji. Na venkově obvykle funguje větší počet spolků, sdružení či sportovních klubů, což dlouhodobě přispívá k lepšímu společenskému klimatu v obci. Důležitou součástí kultury v kraji je uchovávaní tradic a moravského folklóru hlavně na venkově.

Kulturní a sportovní zařízení lze v obci provozovat na základě příhodných klimatických a přírodních podmínek. V nich pak vznikají lyžařská střediska, lázně či golfové hřiště. Vhodně vybrané místo může i v méně navštěvovaném regionu zvýšit turistický ruch, zatraktivnit region jako takový a přinést regionu ekonomický přínos.

4.8 Inženýrské sítě

V současné době se v kraji vyskytuje pouze 5 obcí bez kanalizace, plynovodu a vodovodu. Všechny obce jsou elektrifikovány, výstavba tlakové kanalizace, vodovodu a plynovodu je u většiny obcí prioritou v blízké budoucnosti, nebyla-li již realizována. Dle údajů krajského úřadu jsou chybějící inženýrské sítě v obcích často ve fázi projektu nebo žádosti o dotaci. Do budoucna lze také očekávat postupné zvyšování obcí s dostupným vysokorychlostním internetem (optické sítě nebo bezdrátové sítě) a kabelovou televizí.